

„Közel, s Távol”

II.

*Az Eötvös Collegium Orientalisztika Műhely
éves konferenciájának előadásaiból*

2012

„Közel, s Távol” II.

*Az Eötvös Collegium Orientalisztika Műhely
éves konferenciájának előadásaiból*

2012

The logo features a grey speech bubble containing the word 'ÚJ' in white, followed by 'SZÉCHENYI TERV' in a bold, grey, sans-serif font.

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszechenyiterv.gov.hu
06 40 638 638

A projektek az Európai Unió
támogatásával valósulnak meg.

TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0030 „Önálló lépések a tudomány területén”

Eötvös Collegium

Budapest, 2012

Felélős kiadó: Dr. Horváth László, az ELTE Eötvös Collegium igazgatója

Szerkesztő: Takó Ferenc

Korrektúra: Doma Petra, Jámbor Aliz Laura, Kövi Franciska,

Sándor Angelika, Takó Ferenc

Copyright © Eötvös Collegium 2012

Minden jog fenntartva!

Nyomdai kivitel: Komáromi Nyomda és Kiadó Kft.

Felélős vezető: Kovács Jánosné ügyvezető igazgató

ISBN: 978-963-89596-1-4

Muszka Katalin

Koryo Saram: A Közép-Ázsiába deportált koreaiak története

I. Bevezető

Napjainkban fokozott figyelem övezi a két Koreát és a koreai nemzetet. Mindez köszönhető talán a Koreai-félsziget északi és déli pólusa, valamint a térségben jelen lévő vezető nagyhatalmak között évek óta folyó tárgyalásoknak, a koreai nagyvállalatok termékei globális jelenlétének és népszerűségének, vagy akár a (leginkább populáris) kultúrárt terjesztő „koreai hullámnak”, de tény és való, hogy Korea, az ország történelme, a nyelv és a kultúra egyre növekvő érdeklődésnek örvend.

1. Koreaiak a nagyvilágban

Az ember azt gondolná, hogy egy (két) olyan viszonylag kis területű és lakosságú ország, mint Korea, viszonylag elszigetelten tölti napjait a két távol-keleti óriás, Kína és Japán között a Koreai-félszigeten. Ugyanakkor a koreai a világon az egyik legmobilitásosabb nép. A koreaiak lelkes turisták, rengeteget utaznak külföldre üzleti ügyben, bárhol a világon lépten-nyomon koreaiakba botolhatunk, és az amerikaiak után a koreaiak az előkelő második helyet mondhatják maguknak, ami a világon kifejtett misszionáriusi tevékenységet illeti.

Több ország is jelentős koreai népességgel rendelkezik, köztük Magyarországon is viszonylag nagyobb koreai közösség él. A legtöbb Koreán kívül élő koreai természetesen Kínában és az Egyesült Államokban él, e kettőt követi Japán, Oroszország és Kanada. Kevesen gondolnánk, hogy jelentős koreai kisebbség él olyan – hétköznapi szóval élve – „eldugott” helyeken, mint Közép-Ázsia és azon belül is, Kazahsztán és Üzbegisztán. Az magától értetődő, hogy sok koreai egy szebb és jobb élet reményében vándorolt ki a messzi Nyugatra, de vajon mi vezette ezt az amúgy világjáró népet olyan országokba, ahol az ilyen remények irreálisak?

Sajnos, nem a saját akarattuk. A század elején jelentős számú koreai élt a Koreán kívüli Távol-Keleten, és a Szovjetunió megalakulása után nem is olyan sokkal, Sztálin igazgatása alatt fordult sorsuk szomorúra, és kényszerítették őket elhagyni

otthonukat, hogy az akkori Szovjetunió kies közép-ázsiai területeire deportálják őket. Így vált a koreai nép Sztálin etnikai tisztogatásának első áldozatává.

Dolgozatom célja, hogy röviden átfogó képet nyújtson az akkori helyzetről és körülményekről, bemutassa, hogyan folyt a deportálás, és hogy mi történt a közép-ázsiai koreai közösséggel a deportálást követően egészen napjainkig.

II. A szovjet távol-keleti koreaiak és deportálásuk

1. A Szovjetunió a deportálások idején

A Szovjetuniót 1922-ben, az Orosz Birodalom 1917-es bukását követően hozta létre négy szovjetköztársaság. Ezt az óriásállamot számos autonóm köztársaság, autonóm és nemzetiségi körzet alkotta, s az Oroszországi Kommunista Párt irányítása alatt állt. A szovjet távol-keleti koreaiak deportálását Sztálin hivatali ideje alatt hajtották végre. A Generalisszimusz, Sztálin 1922-ben lépett hivatalba, akkor még a bolsevik párt főtitkáraként, s haláláig, 1953-ig volt a Szovjetunió diktátora. A koreaiak deportálásáról szóló rendeletet ő és Molotov írták alá.

A Szovjetunió 1991-ben bomlott fel, s ezzel egyidőben létrejött a FÁK (Független Államok Közössége, *Содружество Независимых Государств*), melynek 11 ország volt tagja, ezekből mára kettő kilépett. Az alábbiakban a dolgozatomban kiemelt Kazahsztán és Üzbegisztán máig a FÁK tagja és az elmúlt évek során számos gazdasági, katonai és egyéb együttműködési egyezményt írtak alá Oroszországgal.

2. Koreaiak a Szovjetunióban az 1920-as évek előtt

Az első orosz távol-keleti koreai telepések az 1863-as koreai szárazság idején érkeztek az Orosz Birodalomba. Újabb hullám érkezett az 1869-70-es koreai éhínség idején. 1883-ra a koreai lakosság száma már meghaladta a harminckétezeret, s az 1890-es években elnyerték a jogot, hogy az Orosz Birodalom állampolgáraként regisztrálják magukat. A későbbiekben az orosz földre települő koreaiak száma egyre nőtt, leginkább az 1904–05-ös japán–orosz háború idején, valamint a növekvő koreai japán befolyással egy időben.

1917-re már több mint százezerre nőtt a koreai lakosság, 1926-ra pedig már több mint százhetvenezere, és a későbbiekben is tovább nőtt. Ebben az időben sok koreai kérvényezett szovjet állampolgárságot, de a többség „politikailag gyanúsnak” minősült és elutasították a kérvényeiket. Miután a szovjet kormány beleegyezett, hogy Birobidzsanban egy Zsidó Autonóm Kerületet hozzanak létre, annak mintájára a koreaiak is engedélyt kértek egy Távol-keleti Koreai Nemzeti Körzet létrehozására, de ezt a kormány 1929-ben visszautasította.

3. Az első deportálás

Mindezek után kettős politika látszott kirajzolódni. A szovjet kormány egyrészt támogatta, hogy koreai nyelvű iskolák és folyóiratok létesüljenek, másodrészt felhasználta a koreaiakat propagandacélokra is: szovjet mintakisebbségnek tüntették fel őket, valamint kidomborították a kapitalista japán uralom alatt, a határ túloldalán sínylő koreaiak szenvedéseit.

1926. december 6-án a központi kormány elfogadott egy titkos tervet, amely szerint a Szovjetunió iránti hűtlenség alapos gyanújára alapozva a szovjet-koreaiak felét, körülbelül nyolcvannyolcezer embert visszatelepítenek Habarovszk-tól Északra. Különböző politikai és költségvetési okokból 1930-ig nem hajtották végre a kitelepítési tervet. Az első transzfer 1930-ban indult útjára, és az északra irányuló áttelepítések kis létszámmal folytatódtak 1931-ig, amikor a tervet hivatalosan is feladták. Csupán kétezer-ötszáz koreait telepítettek északabbra, mégis ez az eset volt a legelső a szovjet etnikai tisztogatások és kitelepítések sorában. Az igazán nagyléptékű kitelepítés 1937-ig várattott magára, abból a félelemből adódóan, hogy a japánok esetleg *casus bellinek* tekinthetnek.

1937 augusztusában újra felmerült az áttelepítés gondolata, hogy megakadályozzák a „japán kémek előrenyomulását” a Szovjetunió távol-keleti régiójában. A megannyi koreai sorsát eldöntő, 1428-326CC számú rendeletet 1937. augusztus 21-én Sztálin és Molotov látták el aláírásukkal, a hírhedt dokumentumban meghatározták a deportálás módját és végrehajtási idejét. A döntés alapján a koreaiakat a mai Kazahsztán és Üzbegisztán, akkor még szovjet tagállamok, területére kellett szállítani.

A deportálási műveletet, amelyet japán kémellenes politikai kampánnyal egészítettek ki, 1937. október 25-én fejezték be. A műveletet az ún. NKVD Trojka felügyelte, szigorú határidőkkel. Három tételben végezték a műveletet, az elsők a Poszjet és Grodekovo környéki koreaiak voltak. Az út 30–40 napig tartott és egy-egy „menet” 50 vonat-kocsiból állt, minden kocsiban 25–30 emberrel. Az összesítés alapján 171 781 személyt telepítettek át, ebből megközelítőleg száz-ezret Kazahsztánba, hetvennégyezret pedig Üzbegisztánba. Harmincnégyezer embert a kazahsztáni elhagyott Ustobe régióba küldtek, ahol se szállás, se élelem nem várta őket, és több mint három évig kellett küzdeniük, hogy gondoskodjanak magukról.

4. Élet a deportálás után

Az első években nagy szenvedés várt a koreaiakra. Jogaik szinte a semmivel voltak egyenlők, nagy volt az éhínség, s nem volt hol lakniuk. Legnagyobb segítségük

maga a helyi lakosság volt, sok kazah némi apróbb elvégzett munkáért cserébe szállást és ételmezt kínált a hontalan koreaiaknak.

Japán kémeknek bélyegezték őket, és a Vörös Hadsereghez sem volt szabad csatlakozniuk. Lévén a koreaiak kitűnő földművelők voltak, a kormány elrendelte, hogy a kolhozokban dolgozzanak. Munkájukat szorgalommal és kiváló eredményekkel végezték, több mint százan még aranycsillagot is kaptak. Termelési falujukat vagy városukat azonban nem volt szabad elhagyniuk, a nagyszerű termelési eredményeknek köszönhetően többeket Észak-Koreába küldtek, hogy ismereteiket átadják az ottani koreaiaknak is, de az északi kormány bizalmatlanul fogadta és hazaküldte őket. Csupán Sztálin 1953-as halála után adódott lehetőség számukra, hogy több szabadságjogot követeljenek.

A kormány tiltotta köreikben, hogy anyanyelvükön beszéljenek, mind oda-haza, mind az iskolában és a munkahelyeken megkövetelték az orosz nyelv használatát, a koreai nyelvű tankönyveket elégették. S noha a kormány adott ki koreai nyelvű folyóiratokat és lapokat, és Ustobéban alapított egy koreai színházat, ahol koreaiul is játszottak különböző színdarabokat, ezek nagyrészt mind propagandacélokat szolgáltak. S ami még súlyosabb, a közép-ázsiai koreaiaknak egyre inkább gondot okozott a *hangeul*, saját írásuk elsajátítása, mivel nem használhatták anyanyelvüket, és egyre nagyobb teret nyert az orosz nyelv.

1956-ban Hruscsovtól megkapták az őket megillető mozgásszabadságot és sokan a városokba költöztek, és tanárnak, orvosnak kezdtek tanulni. A koreaiak magas szintű szakmai színvonalának és a koreai munkamorálnak köszönhetően számos közép-ázsiai koreai fehér galléros szakmát tanult és végzett, valamint sokan magas szintű kormánypozíciókat is elnyertek.

1991 után elfogadtak egy nyilatkozatot, amely szerint visszaállítják a kitelepített koreaiak jogait, visszatérhetnek korábbi lakhelyükre, kérhetik az orosz állampolgárságot és egyéb juttatásokban is részesülhetnek.

5. Koryo Saram: a volt szovjet tagállamok területén élő koreaiak

A) A koryo saram elnevezés

A volt szovjet tagállamok területén élő koreaiak a *koryo saram* (Корё сарам, 고려사람) névvel illetik magukat. Ha oroszul a *karejci* (корейцы) szót használják, nem tesznek különbséget a koreai területről érkező vagy az etnikai koreaiak között. A koreai nyelvben is, mivel a Goryeo-kori koreaiakra is ezzel a szóval utalnak, a kettősség elkerülése végett a volt szovjet államok területén élő etnikai koreaiakra való utaláskor inkább a *koryoin* (고려인高麗人)

kifejezést használják, melynek jelentése egy az egyben megegyezik a *koryo saram* kifejezésével, csak ez esetben az „ember” szó sino-koreai változatát használják.

B) A koryo saram helyzete napjainkban

A napjainkban a FÁK-államok területén élő koreai etnikum számát négyszáz-hetvenezerre becsülik. Ezen belül az eloszlás a következő:

Ország	Koreai lakosság száma
Üzbegisztán	198 000
Oroszország	125 000
Kazahsztán	105 000
Kirgizisztán	19 000
Ukrajna	9 000
Tádzsikisztán	6 000
Türkmenisztán	3 000
Egyéb tagköztársaság	5 000

Oroszországban az etnikai koreaiak száma nem csak a természetes szaporulatnak köszönhetően nőtt, sok az észak-koreai és Kínából érkezett koreai vendégmunkás, illetve Dél-Koreából is áttelepültek üzletemberek, befektetők. Érdekes módon Ukrajnában a 2001-es népszámlálás során még több mint tizenkétezen vallották magukat a koreai etnikumhoz tartozónak, de csupán 12,5 százalékuk vallotta anyanyelvének a koreait, a többség (76 százalék) az oroszot vallotta anyanyelvük, és csupán töredékük az ukránt. Ukrajnában működik az Ukrajnai Koreaiak Társasága, amely 1996-ban Harkovban létrehozta az első ukrainai koreai iskolát.

A közép-ázsiai térség legnagyobb koreai etnikumával rendelkező két ország Üzbegisztán és Kazahsztán. Kazahsztánban a koreai lakosság száma viszonylag stabil maradt az évek során, ellentétben a németekkel, akik a Szovjetunió felbomlása után nagy számban Németországba emigráltak. A kazahsztáni koreaiak Alma-Ata, a korábbi főváros vonzáskörzetére koncentrálnak. Németországgal ellentétben Dél-Korea nem igazán tett erőfeszítéseket arra, hogy a helyi koreaiakat emigrálásra buzdítsa, ugyanakkor 2001-ben Biskekben létrejött egy Koreai Oktatási Központ, ami a kultúrát és a nyelvet népszerűsíti. Az országban dél-koreai keresztény misszionáriusok is aktívan tevékenykednek.

Az üzbegisztáni koreai közösség főleg vidéken koncentrálódik. Üzbegisztán önállósodása után sokan nyelvi problémákkal szembesültek, hiszen beszéltek koreaiul és oroszul, de üzbégül nem. Ezért a helyi nyelvet nem beszélő koreaiak számára a későbbiekben a munkavállalás nagy nehézségekbe ütközött, sokan elhagyták az országot, hogy Oroszországban próbáljanak szerencsét.

A két Koreába történő emigrálás nem igazán volt jelentős. Néhányan politikai vagy üzleti kötődés miatt hazatértek Észak- vagy Dél-Koreába, e koreaiak száma azonban alacsony. Érdekeség, hogy 2005-ös adatok szerint Dél-Koreában több mint tízezer üzbég vendégmunkás dolgozott. Valószínűsíthető, hogy e munkások többsége etnikai koreai.

C) A közép-ázsiai koreai nyelv: *koryo mal*

A közép-ázsiai régióban élő koreai etnikum anyanyelvét a *koryo mal* (고려말, Kopë маль, 중앙아시아 한국어 *jungang asia hangugeo*) névvel illeti. Ez a standard koreai nyelv *hamgyeong* nyelvjárásából származó nyelvváltozat. A koreai nyelv e változata nem igazán egységes, régebben a helyesírás az északi normákat követte, mára ez már keveredik a déli normákat követő helyesírással. Lavrenti Son koreai származású szovjet drámaíró Emlék (기억) című színdarabjában örököltette meg a koreaiak deportálás alatti szenvedéseit, s darabját *koryo malban* írta. Ugyanakkor a *koryo mal* nem egységes, nem használják az iskolákban az oktatás nyelveként, ahol pedig koreait oktatnak, hogy az északi vagy déli nyelvi szabályokat követő standard koreait oktatják-e, az csupán az oktató északi vagy déli származásán múlik. Egy professzor megpróbálta az Alma-Ata Egyetemen a *koryo malt* oktatni, de próbálkozása kudarcba fulladt. Egy egységes romanizált *koryo mal* létrehozására is történt kísérlet az 1930-as években, szintén sikertelenül.

D) Koreai kultúra Közép-Ázsiában

Közép-Ázsiába való érkezésük után a koreaiak gyorsan alkalmazkodtak a helyi viszonyokhoz és a helyi lakosság életstílusához. Lassan elhagyták a hagyományos koreai öltözékek viseletét, de a helyi viselet helyett a nyugati ruházatkodási szokásokat vették át. A különböző ünnepek is más színezetet nyertek: az esküvők az orosz szokásokat kezdték követni, a temetések az emeletes épületek miatt módosultak, hiszen a holtak koporsóit kiviszik az épületből, de míg a koreai házakon erre egy nyílás szokott szolgálni, egy többemeletes házban a több kijárat van, ezért mindegyik emeleten mindegyik kijárat küszöbébe három kis rovátkát véstek. A halottak nevét kínai írásjegyekkel volt szokás írni, de mivel a helyi koreaiak körében már alig akadt valaki, aki még ismerte volna ezeket, a *hangeul*

használata került előtérbe. Az első és a hatvanadik születésnap megünneplése ugyanakkor teljesen megőrizte koreaiságát.

Ami a koreai névadási szokásokat illeti, azok is enyhén módosultak. Többen az orosz mintát követik, mások maradnak a koreainál, ugyanakkor a koreai neveket is leírják cirill betűkkel, és sok vezetéknevhez hozzátoldanak egy *-gaj* toldalékszócskát, amelynek eredete egyelőre tisztázatlan. Házasságkötéskor orosz szokás szerint a feleség felveszi férje vezetéknevét, míg koreai szokás szerint megőrzik a lánykori vezetéknevet. A statisztikák szerint a vegyes házasságok esetében is a koreai hatás az erősebb, kevés *koryo saram* nő vett fel orosz vezetéknevet. Az orosz vezetéknevek a viselő nemét is jelzik (*-ov*, *-ova*), ez a fajta vezetéknev-használat sem terjedt el. Mivel sok *koryo saram* már nem igazán bírja a koreai nyelvet, gyerekeiknek orosz nevet adnak. Ilyenkor a *dullimja* szerepét sokszor a név kezdőbetűje veszi át, mely megegyezik a szülő nevének kezdőbetűjével.

A koreai konyhaművészet nagyjából megőrizte integritását. A *koryo malhoz* hasonlóan, a gasztronómia területén is meghatározó az észak-koreai *Hamgyeong* körzet. Érdekes módon néhány hagyományos koreai étel, mint a *bulgogi*, a *bibimbap* vagy a *samgyeopsal*, kevésbé ismert a *koryeo saram* számára. Oroszországban viszont elterjedt egy *koryo saram* ínycsincség: a csípős répasaláta, amelyet „répasaláta koreai módra” (*Морковь по-корейски*) néven emlegetnek az étek kedvelői.

Fentebb említettem, hogy sok *koryo saram* magas fokú végzettséget szerzett, és nem kevesen fontos kormánypozíciókat töltöttek be. Ehhez hasonlóan találhatunk a kultúrában vagy egyéb területeken kiemelkedőt alkotó *koryo saram* származású hírességeket. Ilyen Viktor Coj rockzenész, a híres Kino rockegyüttes énekese, Lavrenti Son drámaíró, German Kim, a *koryo sarammal* foglalkozó legnevesebb kutató, jelenleg egy kazahsztáni egyetem Koreai Tanszékének oktatója, Vlagyimir Kim, milliárdos kazah üzletember, Alexandra Kim, az első koreai kommunista, Nellie Kim, Szergej Coj és Denisz Ten olimpikek.

III. Összegzés

A fentiekben röviden bemutattam a távol-keleti, majd később közép-ázsiaivá lett koreai etnikum sorsát és körülményeit a deportálás előtt, a deportálás idején és a deportálások után egészen napjainkig. Dolgozatom talán nem olyan mély és részletes, mint German Kim vagy Michael Gelb írásai, de remélem, azon célját, hogy átfogó képet nyújtson a *koryo saram*ról, sikerrel elérte.

A koreai nép a történelem során rengeteg hányattatáson ment keresztül, s ezek intenzitása, mondhatni, hogy a tizenkilencedik század közepétől kezdve fokozódott a japán gyarmati uralom, majd az azt követő koreai háború idején. Tiszteletre méltó, ahogyan a Közép-Ázsiába kényszerített koreai közösség alkalmazkodott a helyi viszonyokhoz, s szorgalmának és kitartásának köszönhetően nem csak saját nemzetük, de egyúttal egy másik állam büszkeségévé is váltak.

Felhasznált források

GELB, Michael: "An Early Soviet Ethnic Deportation: The Far-Eastern Koreans", *Russian Review*, Vol. 54, No. 3 (Jul., 1995), 389–412.

KIM, German: „Koreans in Kazakhstan, Uzbekistan and Russia“ 17/02/2009 (http://world.lib.ru/k/kim_o_i/a.shtml).

CIA Factfiles Online Ténykönyv:

Kazahsztán: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/kz.html>

Üzbegisztán: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/uz.html>

Kirgizisztán: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/kg.html>

Tadzsisisztán: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ti.html>

Türkmenisztán: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/tx.html>

Üzbegisztán: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/up.html>

Wikipedia Online Enciklopédia alábbi szócikkei:

Lavrenti Son: http://en.wikipedia.org/wiki/Lavrenti_Son

Hamgyöng dialect: http://en.wikipedia.org/wiki/Hamgyöng_dialect

Független Államok Közössége: <http://hu.wikipedia.org/wiki/FÁK>

Sztálin: http://hu.wikipedia.org/wiki/Joszif_Visszarionovics_Sztálin

Szovjetunió: <http://hu.wikipedia.org/wiki/Szovjetunió>

Koreans: <http://en.wikipedia.org/wiki/Koreans>

Deportation of Koreans in the Soviet Union: http://en.wikipedia.org/wiki/Deportation_of_Koreans_in_the_Soviet_Union

Koryo-saram: <http://en.wikipedia.org/wiki/Koryo-saram>

Корё-сарам: <http://ru.wikipedia.org/wiki/Корё-сарам>

Viktor Tsoi: http://en.wikipedia.org/wiki/Victor_Tsoy

Koryo-mar: <http://en.wikipedia.org/wiki/Koryo-mar>

List of Koryo-saram: http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_Koryo-saram

German Kim: http://en.wikipedia.org/wiki/German_Kim

Vladimir Kim: http://en.wikipedia.org/wiki/Vladimir_Kim

Депортация корейцев в СССР: http://ru.wikipedia.org/wiki/Депортация_корейцев_в_СССР

고려인의 강제 이주: http://ko.wikipedia.org/wiki/고려인의_강제_이주

고려인: <http://ko.wikipedia.org/wiki/고려인>

高麗人 (中亞): [http://zh.wikipedia.org/wiki/高麗人_\(中亞\)](http://zh.wikipedia.org/wiki/高麗人_(中亞))

Tartalomjegyzék

„KÖZEL”

HEVESI KRISZTINA: Mereruka vezír masztabájának mozgásábrázolásai. A 13-as kamra reliefjei.....	9
TAKÁCS DÁNIEL: III. Mereszanh sírja és környezete.....	27
KÖVI FRANCISKA: Kopt kolostori művészet: a Vörös és a Fehér kolostor.....	47
SUSÁNSZKI JUDIT: Pokoli történetek. Bibliai útikalauz a síron túl.....	59
GYÖNGYÖSI CSILLA: Az egyistenhit megvallásáról (tawhīd) szóló hadísz- gyűjtemény ismertetése Buḥāri <i>Ṣaḥīḥ al-Buḥāri</i> című művéből.....	69
SZÁLKAI KINGA: Politikai iszlám: Alternatíva Közép-Ázsia számára?.....	79
BAGYINKA KRISZTINA: Törökország új önmeghatározása. Az új török külpolitika.....	89

„TÁVOL”

NYESTE ZSOLT: A kauzalitás szerepe a <i>Gendzsi monogatariban</i>	101
SZÁJLI KRISZTINA: Edogawa Ranpo és a japán detektívregény.....	119
SÁGI ATTILA: A nyelvi sztenderdizációs folyamatokat elősegítő és gátló tényezők Japánban a XX. században.....	131
SÁNDOR ANGELIKA: Amit az udvariasságelmélet nem tud.....	143
FÜREDI CSILLA: Személyes névmások, személyre utaló szavak a japán genolektusokban.....	151
LÁZÁR MARIANNA: Az ókori kínai és japán bronztükrökön megjelenő Négy Égtájór kultusza.....	161
VÖRÖS ERIKA: Hegy a világban, világ a hegyben. A szakrális világ földi megnyilvánulása a japán eszmerendszerben.....	171
DEÁK BORBÁLA ZSUZSANNA: A nevári buddhizmus sajátos arca.....	187
DÓBER ÁGNES: Felhők és vérpoklok. A nőkről alkotott kép a vallásban a premodern Japánban.....	195
SINKA ZSÓFIA: Távoli Szépségek. Kisaengek.....	205
KÁPOLNÁS OLIVÉR: Dzsingisz kán visszatérése.....	217

„KAPCSOLATOK”

HARTYÁNDI MÁTYÁS: Az emberi test a korai kínai bölcseletben.....	225
BARTÓK ANDRÁS: Fortélyok és táblajátékok. A kelet-ázsiai és a nyugati stratégiai kultúra.....	233
ILKÓ KRISZTINA: Eskandély Máté. Egy középkori magyarországi remete Kínában?	243
TAKÓ FERENC: Érvek, technikák, autoritások. Matteo Ricci <i>Tianzhu</i> <i>shiyijének</i> érvelési módszeréről.....	255
HANÁK JÁNOS: Christovão Ferreira két arca	271
CSONTOS SÁRA: A magyar ősköltészet keleti kapcsolatai.....	281
KONTSEK ANDRÁS: A jogaszövegek magyar nyelvű interpretációi.....	289
DOMA PETRA: Japán Shakespeare?	299
DÉNES MIRJAM: Japonizáló díszletek, jelmezek és a tradicionális japán művészet kapcsolatai. Tervezők, források, látásmódok	305
SEBESTYÉN DÓRA: Japán békeszerződés, 1951.....	327
MUSZKA KATALIN: <i>Koryo Saram</i> : A Közép-Ázsiába deportált koreaiak története	337
CSENDOM ANDREA: A Japánban élő koreai kisebbség, <i>a zainichi</i> „probléma”. Félreértések a koreai betelepülések kapcsán és napjaink generációs problémái.....	347